

## TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/26-01241  
Otsuse kuupäev 14.05.2026  
Komisjoni koosseis Maria Alajõe

Tarbija  
Kaupleja Turkish Airlines Inc. Eesti filiaal (12480784)

Tarbija nõue Määruse 261/2004 kohase hüvitise maksmise nõue täies ulatuses (600 eurot). Kaupleja on menetluse raames 50% ulatuses nõude rahuldanud.

### Resolutsioon:

Jätta tarbija nõue rahuldamata.

Tarbijakaitseaduse § 60 kohaselt on kauplejal komisjoni otsuse järgimiseks 30 päeva arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast. Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Kaupleja teavitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit kirjalikult otsuse järgimisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

### Asjaolud:

Tarbija oli ostnud lennupileti lendamiseks 12.01.2026 Tallinnast Istanbuli kaudu Guangzhousse. Lennu TK72 Istanbul-Guangzhou väljumine hilines, mistõttu jõudis reisija oma sihtkohta 3h ja 33 min pikkuse hilinemisega. Reisija nõuab EU Määruse 261/2004 kohase hüvitise väljamaksmist summas 600 eurot. Reisija on pöördunud lennuettevõtja poole, kes on keeldunud hüvitise väljamaksmisest, kuna väidetavalt hilines lend 2h ja 57 minutit. Reisija on esitanud mitmeid tõendeid, millest nähtub hilinemise pikkus, kuid lennuettevõtja ei ole neid arvestanud.

Menetluse käigus on tarbija esitanud täiendav seisukoha. Pädevuse osas selgitab tarbija, et reis toimus ühe broneeringu alusel ning algas Tallinnast, mis asub Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. Tarbija viitab määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 1 punktile a, mille kohaselt kohaldub määrus reisijatele, kes väljuvad liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast. Tarbija viitab Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt hinnatakse ühendatud reisi puhul saabumist lõppsihtkohta tervikuna. Tarbija leiab, et kaupleja tõlgendus viiks olukorrani, kus määrus oleks küll kohaldatav, kuid ühegi liikmesriigi rakendusasutus ei oleks pädev vaidlust lahendama, mis oleks vastuolus määruse eesmärgi ja tõhusa õiguskaitse põhimõttega. Lisaks märgib tarbija, et kauplejal on Eestis filiaal, mistõttu on tarbijavaidluste komisjon tema hinnangul pädev vaidlust menetlema.

Hüvitise suuruse osas selgitab tarbija, et määruse artikli 7 lõige 2 reguleerib sõnaselgelt olukordi, kus reisijale pakutakse ümbermarsruutimist. Käesolevas asjas lendu ei tühistatud ning reisijat ei ümbermarsruuditud, vaid lend toimus hilinemisega. Tarbija märgib, et seetõttu ei kohaldu artikli 7 lõige 2 otsesõnu käesolevale olukorrale ning selle kohaldamine hilinenud lendudele põhineb üksnes Euroopa Kohtu praktika laiendaval tõlgendusel.

Tarbija viitab Euroopa Kohtu 19.11.2009 otsusele liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07 (Sturgeon jt), milles on märgitud võimalus vähendada hüvitist 50% ka hilinenud lendude puhul. Tarbija rõhutab, et nimetatud seisukoht sisaldub otsuse põhjendavas osas ega kajastu resolutiivosas ning et eelotsuse põhiküsimus ei puudutanud hüvitise vähendamise mehhanismi kohustuslikkust. Tarbija leiab, et sellest ei tulene automaatset ega kohustuslikku kohustust vähendada hüvitist igas alla neljatunnise hilinemisega pikamaalennu olukorras.

Tarbija osutab, et artikli 7 lõige 2 kasutab sõnastust „may reduce“, mis viitab kaalutlusõigusele, mitte kohustuslikule vähendamisele. Tarbija toob välja, et kui seadusandja oleks soovinud ette näha automaatse vähendamise, oleks kasutatud selgesõnaliselt kohustuslikku sõnastust. Tarbija rõhutab, et vähemalt kolmetunnist hilinemist on Euroopa Kohus korduvalt pidanud märkimisväärseks ajakaotuseks ning määruse eesmärk on tagada kõrge tarbijakaitse tase ja omada heidutavat mõju lennuettevõtjatele. Tarbija hinnangul ei toeta hüvitise automaatne vähendamine alla neljatunnise hilinemise korral neid eesmärke.

Tarbija jääb seisukohale, et käesoleva vaidluse asjaolud ei õigusta hüvitise vähendamist ning hüvitis tuleb määrata täies ulatuses.

Tarbija leiab, et TTJA on pädev vaidlust menetlema ning alla neljatunnise hilinemise korral ei ole hüvitise 50% vähendamine automaatne ega põhjendatud, mistõttu tuleb hüvitis määrata täies ulatuses. Ta märgib, et kaupleja käsitleb hüvitise 50% vähendamist alla neljatunnise hilinemise korral sisuliselt automaatsena, tuginedes Euroopa Kohtu praktikale. Tarbija leiab, et selline lähenemine ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 261/2004 eesmärgiga, milleks on tagada reisijatele kõrge tarbijakaitse tase ja motiveerida lennuettevõtjaid vältima olulisi häireid. Tarbija rõhutab, et hüvitise vähendamist ei saa põhjendada üksnes hilinemise kestusega, vaid see eeldab sisulist kaalutlust konkreetse juhtumi asjaolude põhjal. Kokkuvõttes jääb tarbija oma varasemates seisukohtades esitatud argumentide juurde ning palub edastada vaidlus lahendamiseks tarbijavaidluste komisjonile.

### **Kaupleja seisukoht:**

Kaupleja on avaldusele vastanud, kuid keeldub nõude rahuldamisest. Kaupleja hinnangul ei ole käesolevas asjas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) pädev avaldaja nõuet menetlema. Kaupleja viitab määruse (EÜ) nr 261/2004 rakendamisele ning selgitab, et rakendusametuse pädevus laieneb vaid lendudele, mis väljuvad liikmesriigist või saabuvad kolmandast riigist liikmesriiki. Kaupleja märgib, et TTJA poole saavad pöörduda ainult need reisijad, kelle probleemne lend väljus Eestist või saabus Eestisse kolmandast riigist. Jätkulendude puhul on määrav see, millisel konkreetsel lennul probleem tekkis.

Tarbija reisis marsruudil Tallinn–Istanbul–Guangzhou, mis koosnes kahest eraldi lennust. Esimene lend Tallinnast Istanbuli saabus sihtkohta planeeritud ajal. Probleem, s.o hilinemine, tekkis

jätkulennul Istanbulist Guangzhousse, mis saabus lõppsihtkohta planeeritust 3 tunni ja 33 minuti võrra hiljem. Kuna see lend ei väljunud Eestist ega saabunud Eestisse kolmandast riigist, leiab kaupleja, et TTJA ei ole pädev nimetatud hilinemist menetlema.

Lisaks märgib kaupleja, et isegi juhul, kui TTJA oleks pädev vaidlust lahendama, ei kuuluks avaldaja nõue täies mahus hüvitamisele. Kaupleja viitab määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 7 lõikele 2 ning Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt on võimalik hüvitise suurust vähendada 50%, kui reisija jõuab lõppsihtkohta hilinemisega, mis jääb alla nelja tunni. Kaupleja selgitab, et avaldaja jätkulennu hilinemine oli üle kolme, kuid alla nelja tunni, mistõttu oleks kauplejal õigus vähendada hüvitise summat 50% võrra.

Kokkuvõttes jääb kaupleja seisukohale, et TTJA ega tarbijavaidluste komisjon ei ole pädev vaidlust lahendama ning avaldus tuleks jätta rahuldamata. Samas väljendab kaupleja valmisolekut lahendada olukord komisjoni menetluse väliselt ning on nõus maksma avaldajale hea tahte määrgina 300 euro suuruse, 50% võrra vähendatud hüvitise, vabandades tekkinud ebamugavuste pärast.

Menetluse käigus jäi kaupleja oma varasemalt esitatud seisukohtade juurde ning täiendas neid vastuseks tarbija esitatud seisukohtadele.

Kaupleja ei nõustu tarbija väitega, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevus tuleneb ainuüksi sellest, et reis algas Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumilt ja toimus ühe broneeringu alusel. Kaupleja rõhutab, et vaidlus ei käi määruse (EÜ) nr 261/2004 kohaldatavuse üle, vaid selle üle, milline rakendusamet on pädev olukorras, kus probleem ei esinenud Euroopa Liidu territooriumilt väljunud lennul. Kaupleja mõnab, et määrus on kohaldatav, kuna tarbija esimene lend väljus Euroopa Liidu territooriumilt, kuid leiab, et käesolevas asjas on määrav see, et hilinemine esines teisel lennusegmendil, mille lähte- ja sihtkoht ei asunud Euroopa Liidus.

Kaupleja käsitleb tarbija viidet Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-11/11 Folkerts ning selgitab, et nimetatud kohtuotsus käsitleb hilinemise kestuse hindamist ja hüvitise tekkimist ühendatud reisi korral, mitte rakendusametute pädevuse küsimust. Kaupleja leiab, et seetõttu ei ole see kohtupraktika TTJA pädevuse hindamisel asjakohane. Kaupleja hinnangul ei ole vaidluse all hilinemise arvestamise meetodika ega hüvitise üldine tekkimine, vaid konkreetse rakendusametute pädevus olukorras, kus probleem tekkis lennusegmendil, mis ei olnud seotud Euroopa Liidu liikmesriigiga.

Kaupleja lisab, et isegi juhul, kui TTJA peaks pidama end pädevaks ja TTJA juhised ei oleks käesolevas olukorras üheselt kohaldatavad, ei tähenda see, et tarbijal oleks õigus nõuda hüvitist täies ulatuses määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punkti c alusel. Kaupleja ei nõustu tarbija seisukohaga, et artikli 7 lõikes 2 sätestatud hüvitise vähendamise võimalus ei kohaldu, kuna lendu ei tühistatud ega reisijat ümber marsruuditud.

Kaupleja selgitab, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei sõltu hüvitise vähendamine ümbermarsruutimise faktilisest pakkumisest, vaid reisija tegelikust ajakaotusest lõppsihtkohta saabumisel. Kaupleja viitab Euroopa Kohtu 19.11.2009 otsusele liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07 (Sturgeon jt), milles on märgitud, et kuigi määruse artikli 7 lõige 2 nimetab sõnaselgelt marsruudi muutmist, võib seda sätet kohaldada mutatis mutandis ka hilinevad lendude puhul.

Kaupleja selgitab, et mõiste „mutatis mutandis“ tähendab sätte kohaldamist sama eesmärgi ja loogika alusel, arvestades faktilisi erisusi, ning viitab sellele, et määrus ei reguleeri ammendavalt kõiki praktikas tekkivaid olukordi. Kaupleja leiab, et Euroopa Kohus on selgelt asunud seisukohale, et hüvitise vähendamise võimalus ei ole piiratud üksnes ümbermarsruutimise juhtudega. Kaupleja ei nõustu ka tarbija väitega, et Euroopa Kohtu vastav seisukoht ei ole kohaldatav põhjusel, et see sisaldub kohtuotsuse põhjendavas osas, märkides, et liidu õiguse siduv tõlgendus kujuneb just kohtuotsuste põhjendustes.

Kaupleja rõhutab, et kuigi määruse eesmärk on tagada kõrge tarbijakaitse tase, ei näe määrus ette täies ulatuses hüvitise maksmist igas hilineamise olukorras, vaid eristab hilinemisi nende kestuse järgi. Alla neljatunnise hilineamise korral näeb määrus ette võimaluse hüvitise vähendamiseks. Käesoleval juhul saabus tarbija lend lõppsihtkohta 3 tunni ja 33 minuti võrra hiljem, mistõttu on kaupleja hinnangul täidetud tingimused, mis annavad õiguse hüvitise vähendamiseks 50% võrra.

Kaupleja märgib kokkuvõttes, et on 16.03.2026 tasunud tarbijale 300 euro suuruse, vähendatud hüvitise kooskõlas määruse (EÜ) nr 261/2004 ja Euroopa Kohtu praktikaga ning esitanud selle kohta maksekinnituse, eesmärgiga heastada tarbijale põhjustatud ebamugavused ja vaidlus lahendada.

### **Komisjoni põhjendus:**

TKS §-i 51 järgi lahendab komisjon vaidluse poolte selgituste ja esitatud tõendite ning sekretariaadi poolt kogutud teabe alusel.

### **Faktilised asjaolud**

Asja materjalide kohaselt ostis tarbija lennupileti marsruudil Tallinn–Istanbul–Guangzhou ühtse broneeringuna. Esimene lend Tallinnast Istanbuli toimus plaanipäraselt. Jätkulend TK72 Istanbulist Guangzhousse hilines, mistõttu jõudis tarbija lõppsihtkohta Guangzhousse 3 tunni ja 33 minuti pikkuse hilineamisega. Lennureis Tallinnast Guangzhousse ületab 3500 km. Tarbija pöördus kaupleja poole hüvitise saamiseks summas 600 eurot. Kaupleja keeldus täismahus hüvitise maksmisest, vähendades seda 50% võrra, ning tasus tarbijale 300 eurot. Tarbija ei nõustunud vähendamisega ning esitas avalduse tarbijavaidluste komisjonile.

Kaupleja on vaidlustanud nii komisjoni pädevuse kui ka täieliku hüvitise maksmise kohustuse.

Tarbija on esitanud avalduse tarbijavaidluste komisjonile, nõudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilineamise eest antava hüvitise ja abi kohta) kohase hüvitise väljamaksmist täies ulatuses summas 600 eurot.

Komisjon peab võtma seisukoha kahes küsimuses: esiteks kas tarbijavaidluste komisjonil on pädevuses käesolevat vaidlust menetleda ning teiseks kas lennuettevõtja võib vähendada väljamakstavat hüvitist.

## Tarbijavaidluste komisjoni pädevus

TKS § 2 lõike 1 punkti 6 kohaselt on tarbijavaidlus tarbija ja kaupleja vahelisest lepingust tulenevate lepinguliste kohustustega seotud vaidlus. Käesolevas asjas on tegemist tarbija ja lennuettevõtja vahelise vaidlusega lennuveolepingust tuleneva kindlasummalise hüvitise üle. Tegemist on seega tarbijavaidlusega TKS-i tähenduses. Vaidluse pooled ei ole suutnud vaidlust kokkuleppe teel lahendada, mistõttu kuulub vaidlus olemuslikult tarbijavaidluste komisjoni pädevusse.

TKS § 40 lg 3 kohaselt on tarbijavaidluste komisjoni pädevuses lahendada tarbija ja kaupleja vahelisest lepingust tulenevaid nii riigisiseseid kui ka piiriüleseid tarbija algatatud tarbijavaidlusi, mille üheks osapooleks on kaupleja, kelle asutamiskoht on Eesti Vabariigis. Vastavalt TKS § 31 lg 2 p 2 on kaupleja asukohaks tema registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht, sealhulgas filiaali, esinduse või muu ettevõtte asukoht, kui kauplejaks on äriühing või muu juriidiline isik. Äriregistrisse on kantud kaupleja filiaal, mistõttu tuleb kauplejat käsitada TKS tähenduses Eestis asutamiskohta omava kauplejana.

Kaupleja leiab, et tarbijavaidluste komisjon ei ole pädev vaidlust lahendama, kuna hilinemine tekkis jätkulennul Istanbul–Guangzhou, mis ei olnud seotud Euroopa Liidu territooriumiga. Kaupleja hinnangul on määrav see, millisel konkreetsel lennusegmendil probleem esines, mitte kust reis tervikuna algas.

Komisjon ei nõustu kaupleja seisukohaga järgmistel põhjustel.

Määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a kohaselt kohaldatakse määrust reisijate suhtes, kes väljuvad liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast, sõltumata lennuettevõtja asukohast või registreerimisriigist ning sõltumata sellest, kus hilinemine tekkis.

Euroopa Kohus on ühendatud lendude puhul selgitanud, et kui lend koosneb mitmest vahetult järgnevana broneeritud lennuosast, tuleb määruse kohaldamisel ja hüvitise hindamisel lähtuda reisi tervikust. Kohtuasjas C-537/17 (Wegener) leidis Euroopa Kohus, et määrus kohaldub ka ühe broneeringuna vormistatud lennule, mis algab liikmesriigi lennujaamast ja mille lõppsihtkoht on kolmandas riigis, isegi kui ümberistumine toimub väljaspool Euroopa Liitu. Kohtuasjas C-11/11 (Folkerts) selgitas kohus, et määruse artikli 7 alusel hüvitise saamise õiguse seisukohalt on asjakohane hilinemine lõppsihtkohta saabumisel, hinnates reisi tervikuna.

Euroopa Komisjoni tõlgendamissuuniste (C/2024/5687) punkti 2.1.3 kohaselt kohaldatakse määrust reisikatkestuste suhtes jätkulendude puhul, mis toimusid väljaspool Euroopa Liitu, kui reis algas liikmesriigi lennujaamast ja lennud broneeriti korraga. Tõlgendussuuniste kohaselt soovitatakse reisijatel esitada kaebus väljalennu riigi asutusele Euroopa Liidust kolmandasse riiki suunduvate lendude puhul.

Käesolevas asjas algas tarbija reis Tallinna lennujaamast, mis asub Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil, ning reis toimus ühtse broneeringuna. Asjaolu, et hilinemine tekkis jätkulennul väljaspool Euroopa Liitu, ei välista määruse kohaldamist ega komisjoni pädevust. Kaupleja argument, et määrav on hilinemisel toimunud lennusegment, mitte reisi alguspunkt, on vastuolus

Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikaga.

Eelnevale tugides leiab komisjon, et täidetud on kõik tingimused, mis on vajalikud, et vaidlust saaks menetleda tarbijavaidluste komisjonis, mistõttu on komisjon pädev käesolevat tarbijavaidlust menetlema.

### **Määruse (EÜ) nr 261/2004 kohaldamine**

Määrus (EÜ) nr 261/2004 näeb rahalise hüvitise artikli 7 alusel sõnaselgelt ette üksnes kahel juhul: lennureisist mahajätmisel (artikkel 4) ja lennu tühistamisel (artikkel 5). Artikkel 6, mis reguleerib hilinemist, annab reisijatele õiguse hoolitsusele artikli 9 alusel ning teatud juhtudel tagasimaksele artikli 8 alusel, kuid ei näe sõnaselgelt ette rahalist hüvitist artikli 7 alusel.

See tähendab, et käesolevas asjas ei tulene tarbija hüvitise nõude õiguslik alus vahetult määruse tekstist. Hüvitise nõude alus hilinemise korral saab tuleneda Euroopa Kohtu praktikast ja sellele tuginevast Euroopa Komisjoni tõlgendussuunistest.

Euroopa Kohus on liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07 (Sturgeon jt, 19.11.2009) leidnud, et reisijad, kelle lend hilineb ning kes jõuavad lõppsihtkohta kolm tundi või rohkem pärast algselt kavandatud saabumisaega, on võrreldavas olukorras reisijatega, kelle lend tühistatakse, ning neil on seetõttu õigus hüvitisele vastavalt määruse artikli 7 lõikele 1.

Kohus tugines kahele põhimõttele. Esiteks võrdse kohtlemise põhimõttele – tühistamise ja pikaajalise hilinemise puhul kannatab reisija sama kahju, nimelt pöördumatu ajakadu. Teiseks tuleb kohus kolmetunnise künnise määruse artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktist iii, mille kohaselt on lennuettevõtja tühistamise korral kohustusest vaba, kui ta pakub ümbermarsruutimist, mis võimaldab reisijal jõuda sihtkohta mitte rohkem kui kaks tundi pärast algselt kavandatud saabumisaega.

Sturgeoni jt otsusega läks Euroopa Kohus kohtupraktika kaudu seadusandja algsest tahtest kaugemale, luues uue õiguse, mida määruse tekst sõnaselgelt ei sätesta. Kuigi seda Euroopa Kohtu tõlgendust on vaidlustatud, kinnitas Euroopa Kohus oma seisukohta liidetud kohtuasjades C-581/10 ja C-629/10 (Nelson jt, 23.10.2012), rõhutades, et artiklites 5–7 sätestatud hüvitissüsteem kohaldub pikaajalise hilinemise korral täies ulatuses.

### **Hüvitise suurus**

Kuna käesolevas asjas on tarbija jõudnud lõppsihtkohta rohkem kui kolmetunnise hilinemisega, tekib tal Sturgeoni jt otsuse alusel õigus hüvitisele. Tallinn–Guangzhou lennureisi pikkus ületab 3500 km, mistõttu on lähtehüvitiseks vastavalt määruse artikli 7 lõike 1 punktile c 600 eurot.

Käesoleva vaidluse keskmes on küsimus, kas kaupljal oli õigus vähendada 600-eurost hüvitist 50% võrra olukorras, kus hilinemine jäi alla nelja tunni, kuid ümbermarsruutimist ei toimunud.

Määruse artikli 7 lõige 2 sätestab, et lennuettevõtja võib hüvitist vähendada 50%, kui reisijatele pakutakse vastavalt artiklile 8 võimalust jõuda sihtkohta asenduslennuga teist marsruuti pidi ning saabumisaeg ei ületa algselt kavandatud saabumisaega sättes nimetatud ajavahemiku võrra. Üle 3500 km pikkuste lendude puhul on see ajavahemik neli tundi.

Grammatiliselt näeb säte ette kaks kumulatiivset tingimust: ümbermarsruutimine artikli 8 alusel ja saabumisaeg alla nelja tunni. Käesolevas asjas ümbermarsruutimist ei toimunud.

Komisjon rõhutab siinkohal olulist õiguslikku järjepidevuse nõuet. Kuna hüvitise õigus hilinemise korral tuleneb tervikuna Sturgeoni jt kohtupraktikast, on loogiliselt ja õiguslikult järjepidev, et samast kohtupraktikast tuleb lähtuda ka hüvitise suuruse määramisel. Ei ole põhjendatud kohaldada hüvitise õiguse tekkimisel Sturgeoni jt kohtupraktikat, kuid hüvitise vähendamise küsimuses sellest kõrvale kalduda ning nõuda vaid määruse teksti grammatilist tõlgendamist.

Euroopa Kohus on seda küsimust käsitlenud Sturgeoni jt otsuse punktis 63 järgmiselt:

*“Tasub täpsustada, et määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 alusel reisijale makstava hüvitise suurust võib vähendada kuni 50%, kui selle määruse artikli 7 lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud. Isegi kui see viimane säte nimetab üksnes marsruudi muutmise võimalust, tuleb märkida, et ettenähtud hüvitise vähendamine sõltub üksnes reisijate üle elatud hilinemisest, millest tulenevalt ei takista miski selle sätte mutatis mutandis kohaldamist hilinenud lendude reisijatele makstava hüvitise suhtes. Siit järeldub, et hüvitise suurust, mida tuleb maksta hilinenud lendude reisijatele, kes jõuavad oma lõppsihtkohta kolm tundi pärast algselt kavandatud saabumisaega või hiljem, võib kooskõlas määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 2 punktiga c vähendada 50%, kui hilinemine jääb alla nelja tunni lendude puhul, mis ei kuulu artikli 7 lõike 2 punkti a ja b alla.”*

Kohus tunnistab sõnaselgelt, et artikli 7 lõige 2 viitab tekstiliselt ainult ümbermarsruutimisele, kuid jõuab järeldusele, et hüvitise vähendamine sõltub üksnes reisija tegelikust ajakaotusest, mitte ümbermarsruutimise faktist. Kohus kõrvaldab sõnaselgelt ümbermarsruutimise kui vähendamise eelduse hilinemise juhtudel ning asendab selle hilinemise kestusega. Nelsoni kohtuasi kinnitab sama põhimõtet punktis 78.

Seega on nii hüvitise õiguse tekkimine kui ka hüvitise vähendamise mehhanism üks ja sama terviklik kohtupraktika, mis kujuneb Sturgeoni jt otsuses. Kohus lõi hilinemisele kohandatud hüvitissüsteemi, kus ümbermarsruutimine asendub hilinemise kestusega.

## **Euroopa Komisjoni tõlgendussuunised**

Euroopa Komisjoni avaldas 25.09.2024 tõlgendussuunised (C/2024/5687). Tõlgendussuunised on koostatud määruse täitmise eest vastutava institutsiooni poolt, eesmärgiga tagada määruse ühtne kohaldamine kogu Euroopa Liidus ning need süstematiseerivad Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat. Tarbijavaidluste komisjon lähtub Euroopa Liidu õiguse ühetaolise tõlgendamise

põhimõttest tulenevalt neist suunistest oma otsuste tegemisel.

Tõlgendussuuniste punkt 4.4.7 selgitab: „*Seoses pikaajalise hilinemisega on Euroopa Kohus otsustanud, et hilinenu reisijatel tuleb taluda samasuguseid ebamugavusi kui nendel reisijatel, kelle lend on tühistatud, st nad kaotavad ajaliselt. Võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvalt on reisijatel, kelle lõppsihtkohta jõudmine hilineb kolm tundi või rohkem, õigus saada samasugust hüvitist (artikkel 7) nagu reisijatel, kelle lend tühistatakse.*“

Tõlgendamissuunistes märgitakse, et Euroopa Kohus on tuletanud hüvitise õiguse hilinemise korral määruse artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktist iii, mille kohaselt ei pea lennuettevõtja hüvitist maksma, kui ta pakub tühistamise korral ümbermarsruutimist, mis võimaldab reisijal jõuda sihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega. Kohus järeldas sellest, et hüvitise eesmärk on korvata ajakadu, mille kestus on vähemalt kolm tundi. Seejuures rõhutab punkt 4.4.7, et hüvitise andmise aluseks on just ajakao korvamine – see on hüvitise funktsionaalne eesmärk sõltumata sellest, kas tegu on tühistamise või hilinemisega.

Tõlgendamissuuniste punktis 4.4.10 selgitatakse reisijatele makstava hüvitise suuruse arvestamist pikaajalise hilinemise korral lähtudes eelnevalt selgitatud ajakao hüvitamise loogikast. Nimetatud punktis kinnitatakse selgesõnaliselt, et hüvitise suurust, mida tuleb maksta kolm tundi või rohkem hilinenu lendude reisijatele, kes jõuavad oma lõppsihtkohta kolm tundi pärast algselt kavandatud saabumisaega või hiljem, võib vähendada 50 %, kui hiline mine jääb alla nelja tunni.

Selline suunis lähtub Euroopa Kohtu praktikast, mis esmalt võrdsustas pikaajalise hilinemise reisi tühistamisega reisija ajakaost lähtuvalt ning selle kaudu seadis sisse hüvitamise põhimõtte pikaajalise hilinemise korral. Samas on reisijate võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvalt lennuettevõtjal õigus vähendada väljamakstavat hüvitist pikaajalise hilinemise korra üle 3500 km pikkuse reisi korral, kus hiline mine on rohkem kui kolm, kuid vähem kui neli tundi lähtuvalt ajakao hüvitamise põhimõttest.

## **Tarbija argumentide hindamine**

Tarbija on esitanud kolm argumenti, mille osas komisjon selgitab lühidalt alljärgnevalt:

Esimene argument: artikli 7 lõige 2 eeldab ümbermarsruutimist, mida käesolevas asjas ei toimunud.

Komisjon leiab, et see argument ei ole põhjendatud. Kuna hüvitise õigus hilinemise korral ei tulene määruse tekstist, vaid Sturgeoni kohtupraktikast, ei ole loogiline ega õiguslikult järjepidev nõuda, et vähendamise küsimust tuleb hinnata üksnes määruse teksti alusel. Sturgeoni punkt 63 on Euroopa Kohtu sõnaselge ja siduv tõlgendus artikli 7 lõike 2 kohaldamise kohta hilinemise juhtudele.

Teine argument: Sturgeoni punkt 63 sisaldub põhjendavas osas, mitte resolutiivosas, ega ole seetõttu siduv.

Komisjon leiab, et see argument ei ole kooskõlas Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise

põhimõtetega. Euroopa Kohtu siduv tõlgendus kujuneb just otsuse põhjendustes, kus kohus selgitab liidu õiguse tähendust ja ulatust. Resolutiivosa vastab üksnes konkreetsele eelotsuse küsimusele, kuid kohtu tõlgendav arutluskäik, mis on liikmesriikide täitevasutustele siduv, sisaldub põhjendustes. Sturgeoni jt punkt 63 ei ole juhuslik märkus, vaid kohtu sõnaselge seisukoht artikli 7 lõike 2 kohaldamise kohta hilinemise juhtudele, mida on korratud Nelsoni jt kohtuasjas ning mille alusel on Euroopa Komisjon koostanud ametlikud tõlgendussuunised, mida on käsitletud eelpool.

Kolmas argument: artikli 7 lõige 2 kasutab sõnastust „may reduce“, mis viitab kaalutusõigusele, ning hüvitise vähendamine ei toeta määruse eesmärki tagada kõrge tarbijakaitse tase.

Komisjon nõustub, et sätte sõnastus annab lennuettevõtjale kaalutusõiguse – ta võib vähendada, kuid ei pea. Samas ei tähenda see, et vähendamine on lubamatu. Käesolevas asjas on kaupleja kasutanud talle antud kaalutusõigust ning otsustanud hüvitist vähendada kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga. Asjaolu, et määruse eesmärk on tagada kõrge tarbijakaitse tase, ei tähenda, et tuleb maksta maksimaalne hüvitis. Sturgeoni kohtuotsus ise – millele tarbija tugineb hüvitise õiguse tekkimisel – näeb ette proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes vähendamise võimaluse lühema hilinemise korral.

### **Komisjoni lõplik hinnang**

Komisjon, hinnanud kõiki asjaolusid, poolte esitatud seisukohti ja tõendeid kogumis ning tuginedes Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale ja Euroopa Komisjoni tõlgendussuunistele, jõuab järgmistele järeldustele.

1. Tarbijavaidluste komisjonil on pädevus vaidlust menetleda, kuna reis algas Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast ning toimus ühtse broneeringuna, mis on määruse kohaldamisel ja komisjoni pädevuse hindamisel otsustav asjaolu. TKS § 40 lg 3 kohaselt on tarbijavaidluste komisjoni pädevuses lahendada tarbija ja kaupleja vahelisest lepingust tulenevaid nii riigisiseseid kui ka piiriüleseid tarbija algatatud tarbijavaidlusi, mille üheks osapooleks on kaupleja, kelle asutamiskoht (sh filiaal) on Eesti Vabariigis.
2. Õigus rahalisele hüvitisele hilinemise korral tuleneb Euroopa Kohtu kohtupraktikast, eelkõige Sturgeoni jt otsusest, mitte määruse sõnaselgest tekstist. Sama kohtupraktika – Sturgeoni otsuse punkt 63, mida kinnitab Nelsoni jt kohtuasi – näeb ette hüvitise vähendamise mehhanismi kohaldamise hilinemisele *mutatis mutandis*, asendades übermarsruutimise tingimuse hilinemise kestuse tingimusega.
3. Kuna tarbija jõudis lõppsihtkohta 3 tunni ja 33 minuti pikkuse hilinemisega, mis on rohkem kui kolm, kuid vähem kui neli tundi, ning lennureis ületab 3500 km, oli kauplejal Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika ja Euroopa Komisjoni tõlgendussuuniste kohaselt õigus vähendada hüvitist 50% võrra (st hüvitada 600 euro asemel 300 eurot).
4. Kaupleja on tarbijale 300 eurot tasunud, täites sellega määruse artiklist 7 tuleneva kohustuse Euroopa Kohtu tõlgenduse kohaselt. Tarbija täiendava 300 euro suuruse nõude rahuldamiseks puudub õiguslik alus ning komisjon jätab nõude rahuldamata.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Maria Alajõe

/allkirjastatud digitaalselt/